

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра “Міжнародна економіка”

ЗАТВЕРДЖЕНО
Радою факультету
протокол № 1 від 23.09.08
Голова Ради

д.е.н., проф. Черніченко Г.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ

“Європейська інтеграція”
для студентів спеціальності 6.050103 “Міжнародна
економіка”

Донецьк - 2008

Укладачі: к.е.н, доц. Яценко А.Б.

Рецензенти: к.е.н., доц. Фомічова Н.В.
к.е.н., доц. Громенкова С.В.

Робоча програма ухвалена на засіданні кафедри міжнародної економіки,
протокол № 1 від 28.08. 2008 р.

Зав. кафедрою

Ю.В. Макогон

Робоча програма ухвалена на засіданні навчально-методичної комісії
економічного факультету, протокол № 1 від 03.09. 2008 р.

Голова НМК

Т.В. Орехова

Робоча навчальна програма і методичні вказівки до вивчення курсу «Європейська інтеграція» для студентів усіх форм навчання спеціальності «Міжнародна економіка»/ Склала: к.е.н., доц. Яценко А.Б. – Донецьк: ДонНУ, 2008. - 12 с.

Дисципліна вивчає основні принципи і форми міжнародної економічної інтеграції, особливості розвитку інтеграційних процесів в Європі, передумови формування європейських економічних угруповань, участь України в європейських інтеграційних процесах.

Склав: Яценко Ашхен Борисівна, к.е.н., доцент кафедри
«Міжнародна економіка»

Відповідальний за випуск: Ю.В.Макогон, д.е.н, професор, зав.кафедри
«Міжнародна економіка»

© Донецьк, ДонНУ

ЗМІСТ

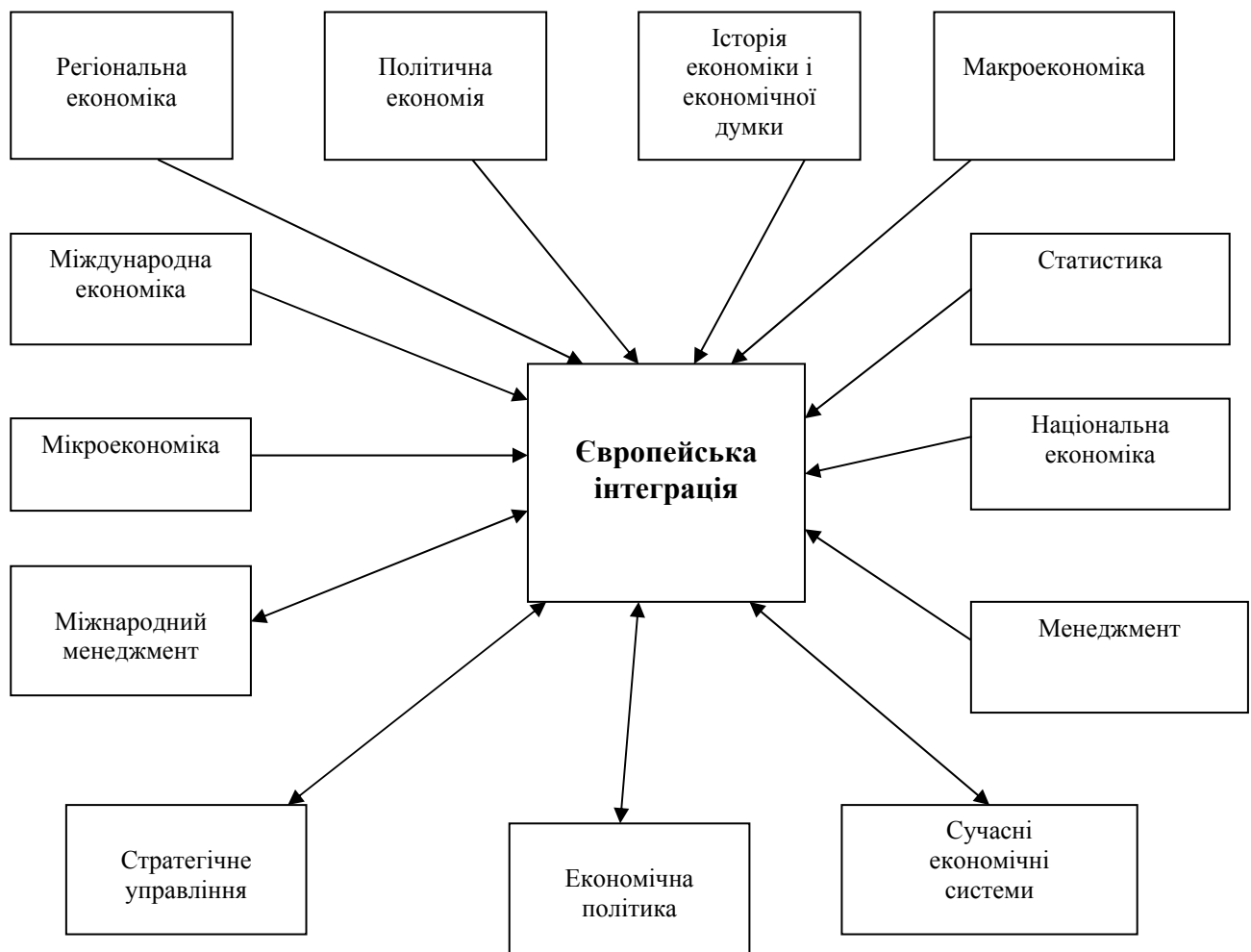
	стор.
1. Вступ	5
2. Навчальна програма курсу. Література	7
3. Організація самостійної роботи	10
4. Організація поточного і підсумкового контролю знань	11

1. ВСТУП

Рівень. В процесі вивчення дисципліни «Європейська інтеграція» студенти мають ознайомитись з основними принципами розвитку економічних інтеграційних процесів, особливостями інтеграційних процесів на європейському континенті, органами і структурами, принципами функціонування Європейського Союзу.

Вивченню дисципліни випереджає ознайомлення з курсами “Політична економія”, “Історія економіки і економічної думки”, “Міжнародна економіка”, “Міжнародна економічна діяльність України”.

ЗВ'ЯЗОК КУРСУ З ІНШИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ

Мета навчальної дисципліни: розкриття основних тенденцій розвитку інтеграційних процесів між країнами Європейського Союзу, розуміння студентами основних механізмів створення неефективнішого на даний час інтеграційного об'єднання.

Основні завдання: вивчення процесів макроекономічної інтеграції, мотиваційних механізмів, стану та перспектив розвитку інтеграції в різних регіонах світу, інтеграційної стратегії України, формування сучасного розуміння глобальних викликів і проблем.

Предмет навчальної дисципліни: взаємовідносини міжнародного та національного рівнів, що формуються у процесі макроінтеграції та глобалізації.

На основі використання отриманих знань студенти повинні:

знати основні принципи формування економічних інтеграційних об'єднань; форми міжнародної економічної інтеграції; передумови розвитку інтеграційних процесів; основні інтеграційні об'єднання в сучасному світовому господарстві; принципи інтеграційної стратегії України; глобальні проблеми сучасного світу та шляхи їх вирішення;

вміти проводити аналіз ефективності функціонування інтеграційних об'єднань; оцінювати перспективи розвитку інтеграційних процесів в окремих регіонах світу; аналізувати пріоритетні напрямки участі України в наявних інтеграційних угрупованнях; оцінювати місце і роль України в світових інтеграційних процесах; проводити пошук оптимальних шляхів вирішення глобальних проблем сучасності.

Обов'язкова чи вибіркова дисципліна. Дисципліна «Європейська інтеграція» є дисципліною, що обирається студентами, що вивчаються за програмою «бакалавр» зі спеціальності 6.050103 «Міжнародна економіка»

Викладацький склад: лектори – Яценко Ашхен Борисівна, к.е.н., доц., Анісімов Андрій Євгенович, к.е.н., доц.

Методика викладання, форми та методи навчання

Методики викладання: методика проблемного навчання, евристичне навчання.

Форми навчання: лекції.

Методи навчання: мозкові атаки, кейс-метод, рольові ігри.

Мова викладання: українська, російська.

**Розподіл годин по семестрах та виглядам занять з дисципліни
“Європейська інтеграція” у відповідності з навчальним планом**

Семе стр	Вигляд занять									
	Лекц.	Прак тичн.	Семі нари	Лабо рат.	ІРС	СРС	Конс ульт.	Залік	Іспит	Всього
Денна форма										
8	36					45		+		81
Заочна										
8	8							+		8

2. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ. ЛІТЕРАТУРА

Тематичний план курсу “Європейська інтеграція” (денна форма)

№ п/п	Найменування тем курсу	Кількість годин по видам занять				
		Всього	Аудиторні заняття		СРС	Інд. зан.
			Лекції	Практ		
1.	Теорія інтеграції		2		4	
2.	Європейський Союз: структура, функції, механізми		4		5	
3.	Цілі, принципи, повноваження та правоустрій Європейського Союзу й Європейського Співтовариства		4		5	
4.	Органи та інститути Європейського Союзу		2		4	
5.	Договірна база функціонування ЄС		4		4	
6.	Європейський внутрішній ринок		4		4	
7.	Регіональна структурна політика ЄС		4		4	
8.	Торговельна політика Європейського Союзу		4		4	
9.	Сільськогосподарська політика ЄС		2		4	
10.	Промислова політика ЄС		2		4	
11.	Політика конкуренції в ЄС		4		3	
	Всього		36		45	

Тематика лекцій

Вступ. Основні завдання та місце спецкурсу в системі економічних і навчальних дисциплін.

Тема 1. Теорія інтеграції. Визначення економічної інтеграції. Економічні ефекти інтеграції. Форми інтеграційних об'єднань. Оцінка ефективності інтеграційних об'єднань за критеріями ГАТТ/СОТ

Тема 2. Європейський Союз: структура, функції, механізми. Етапи європейської інтеграції. Основні концепції європейської інтеграції. Структура Європейського Союзу.

Тема 3. Цілі, принципи, повноваження та правоустрій Європейського Союзу й Європейського Співтовариства. Цілі, завдання та види діяльності Європейського Співтовариства. Повноваження Європейського Співтовариства. Механізм посиленої співпраці. Принцип субсидіарності

Тема 4. Органи та інститути Європейського Союзу. Європейський Парламент. Рада ЄС. Європейська Рада. Європейська Комісія. Європейський Суд. Інші іститути.

Тема 5. Договірна база функціонування ЄС. Правові акти Європейського Союзу та механізм їх дії. Договір про Європейський Союз. Договір про заснування Європейського Співтовариства. Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною.

Тема 6. Європейський внутрішній ринок. Масштаби та рівень інтеграції. Етапи розвитку економічної інтеграції. Чотири види свободи в межах європейського внутрішнього ринку. Напрямки реалізації програми щодо створення внутрішнього ринку

Тема 7. Регіональна структурна політика ЄС. Сутність, значення та цілі регіональної політики ЄС. Головні принципи регіональної політики. Інструменти регіональної політики.

Тема 8. Торговельна політика Європейського Союзу. Цілі та принципи спільної торговельної політики Європейського Союзу. Інструменти торговельної політики ЄС на зовнішніх товарних ринках. Система торговельних преференцій ЄС. Секторальні особливості спільної торговельної політики ЄС. Торговельна політика Євросоюзу щодо України.

Тема 9. Сільськогосподарська політика ЄС. Історія становлення і розвитку сільськогосподарської політики. Завдання, принципи та основні інструменти спільної сільськогосподарської політики. Європейські системи регулювання ринку сільськогосподарської продукції.

Тема 10. Промислова політика ЄС. Сутність, завдання та інструменти промислової політики. Історія становлення та договірна база промислової політики.

Тема 11. Політика конкуренції в ЄС. Сутність та значення політики конкуренції ЄС. Основні рівні права конкуренції ЄС. Органи ЄС, які реалізують політику конкуренції. Основні правила конкуренції ЄС.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 512 с.
2. Дзысь Г. Украина на глобальных рынках 21 века // Экономика Украины. – 1998. - № 10, с.93-95
3. Иванух Р., Данилишин В. Природно-ресурсный потенциал Украины и пути повышения эффективности его использования // Экономика Украины. – 1995. - № 11, с. 39-45
4. Кириченко А. Украина на пороге третьего тысячелетия // Внешняя торговля. – 1999. - № 1-2, с.96-102
5. Кухарская Н. Региональные тенденции внешнеэкономических связей Украины // Бизнес – информ – 1997. - №2, с.23-26
6. Макогон Ю.В. Внешнеэкономическая деятельность. – Донецк: «Регион», 1998. – 291 с.
7. Макогон Ю.В. Украина в мировой экономике. – Донецк: «Юго-Восток», 1999. – 496 с.
8. Макогон Ю.В., Козак Ю.Г. та ін. Економіка зарубіжних країн: Навчальний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 351 с.
9. Макогон Ю.В., Козак Ю.Г. та ін. Міжнародні організації: Навчальний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 288 с.
- 10.Международные экономические отношения. Интеграция: Учебн. пособие для вузов/ Ю.А.Щербанин, К.Л.Рожков, В.Е.Рыбалкин, Г.Фишер. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 128 с.
- 11.Міжнародні інтеграційні процеси сучасності: Монографія/ А.С.Філіпенко (кер. авт. кол.), В.С.Будкін, М.А.Дудченко та ін. – К.: Знання України, 2004. – 304 с.
- 12.Мышко С. Экспортный потенциал Украины // Бизнес – информ. – 1998. - №11, с.33-35
- 13.Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с.
- 14.Педос В.А. Торговые партнеры Украины. К.: издательство «Либра», - 1998. – 441 с.
- 15.Семенов К.А. Международные экономические отношения: Курс лекций. – М.: Гардарика, 1998. – 336 с.
- 16.Сидорова А.В. Статистика внешнеэкономической деятельности: Учебное пособие. – Донецк: «КИТИС», ДонГУ, 1998 г. – 200 с.
- 17.Соколенко С.И. Современные мировые рынки и Украина. – К.: Демос, 1995. – 354 с.
- 18.Соколенко С.И. Глобальные рынки XXI столетия: Перспективы Украины. – К.:Логос, 1998. – 568 с.
- 19.Ткачев И., Дзись Н. Проблемы украинской внешней торговли на стыке тысячелетий // Внешняя торговля. – 1999. - № 3-4, с. 148-151

20. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть/ А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, А.С.Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
21. Устинов И.Н. Мировая торговля: статистико-аналитический справочник. М.: ОАО «НПО «Изд-во «Экономика», 2000. – 356 с.
22. Хоффман Л., Мьоллерс Ф. Україна на шляху до Європи. - Київ.: Фенікс, 2001. – 343 с.
23. Яновский А. О внешнеторговой политике Украины. – 1997. - № 3, с. 83-88

3.ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Методичні вказівки до організації самостійної роботи студентів по вивченню курсу

Самостійна робота студента є основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом час.

У ході самостійної роботи студент працює по таких напрямках:

- опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовку до практичних занять;
- підготовку до лабораторних занять;
- переклад іноземних текстів за тематикою дисципліни;
- вирішення і письмове оформлення задач, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру;
- підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів;
- виконання індивідуальних завдань тощо.

Індивідуальні завдання при вивченні курсу “Європейська інтеграція”: реферати;

контрольні роботи;

аналіз практичних чи проблемних ситуацій;

підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференції; участь в олімпіадах.

Задачі для самостійного вивчення програмного матеріалу

По одному з запропонованих проблемних питань (на вибір студента) підготувати реферат обсягом 8-10 друкарських сторінок.

Оцінка теоретичних знань студентів здійснюється за 100-бальною системою. Позитивною оцінкою за реферат враховується 20 балів. Критеріями оцінки реферату є продемонстровані студентами уміння:

- опрацьовувати широкий спектр спеціальних літературних джерел;

- розуміти й аналітично оцінювати зібрану інформацію.

Оцінка індивідуальної роботи студента здійснюється за 20-бальною системою. Критеріями оцінки завдання є продемонстровані студентом уміння:

адаптувати теоретичний матеріал до відповідних ситуацій із реальною практикою;

лаконічно формулювати думки, належним чином оформляти і подавати роботу, проявляючи творчий підхід у подачі матеріалу;

подавати демонстраційний матеріал, використовуючи сучасні технічні методи показу матеріалів.

Перелік тем для самостійної роботи студентів

1. Стан економічного розвитку Європейського Союзу.
2. Стан економічного розвитку окремої країни ЄС (країна за вибором студента).
3. Географічна структура зовнішньої торгівлі країн ЄС.
4. Товарна структура зовнішньої торгівлі країн ЄС.
5. Структурна трансформація економік нових країн-членів ЄС.
6. Торгова економічна взаємодія України з країнами ЄС.
7. Інвестиційна взаємодія України з країнами ЄС.
8. Трансформація економічних взаємовідносин України з новими членами ЄС після вступу.
9. Організаційні структури ЄС.
10. Проблеми міграції робочої сили в рамках ЄС.
11. Торговельні преференції ЄС.

4.ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Підсумковий контроль здійснюється у формі усного заліку з розширеної програми дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється по залікових завданнях по 100-бальній системі. Кожне завдання білету оцінюється окремо по такій шкалі: 0, 25, 40, 50 балів.

Для оцінки рівня відповідей студентів на теоретичні і практичні питання використовуються такі критерії:

відмінному рівню (50 балів) відповідає виявлення всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу; засвоєння основної і додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками й інструментами, передбаченими програмою дисципліни; уміння використовувати їх для вирішення як типових, так і не типових практичних ситуацій; виявлення творчих спроможностей у розумінні, викладі і використанні учбово-програмного матеріалу;

доброму рівню (40 балів) відповідає виявлення знань основного програмного матеріалу; чітке володіння понятійним апаратом; уміння використовувати отримані знання для вирішення типових ситуацій;

задовільному рівню (25 балів) відповідає виявлення знань основного програмного матеріалу; володіння необхідними методами, методиками й інструментами, передбаченими програмою; уміння використовувати їх для вирішення типових ситуацій, допускаючи окремі незначні неточності;

незадовільному рівню (0 балів) відповідає виявлення значних прогалин у знаннях основного програмного матеріалу; володіння окремими поняттями, методиками й інструментами, допускаючи при їхньому використанні принципові помилки.

Оцінка знань, умінь і практичних навичок студента по дисципліні

Оцінка знань, умінь і практичних навичок студента по дисципліні здійснюється по 100-бальній системі з подальшим перекладом у традиційну форму для фіксації оцінки у відповідних документах по шкалі:

«відмінно» - 91-100 балів;

«добре» - 70-90 балів;

«задовільно» - 50-69 балів;

«незадовільно» - 49 балів і менше.

Кінцева оцінка включає сумарні результати поточного і підсумкового контролю.